

สาระในโลก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อันนี้คำถามนี้ก่อน เพราะเมื่อวานเราไปเน้นตรงนั้น อันนี้เลยมองข้ามเลยแล้วลืมไป เขาถามมานะเมื่อวาน อันนี้ปัญหาในเว็บไซต์เป็นตั่งๆ เลย เอาไว้ก่อน มันเป็นคำถามแห่ง อันนี้คำถามสด

ถาม : เรื่อง “โลกนี้มีอะไรที่เป็นสาระที่ควรใส่ใจบ้าง” (นี่คือคำถามนะ)

หลวงพ่ : เราเกิดมาในโลกนี้ สิ่งใดที่เป็นสาระเป็นแก่นสาร ถ้าเป็นสาระเป็นแก่นสาร มันต้องย้อนกลับมาผู้ที่เป็นเจ้าของปัญหา ก่อน ว่าเรานี้มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ถ้าเรามีความรู้สึกนึกคิด เช่นอย่างเรานี้เราเป็นคนจีนนะ เราเชื่อสายจีน เชื่อสายจีนเป็นคนที่เป็นแบบว่าพ่อแม่เขาต้องให้ขยันทำมาหากิน เป็นคนขยันขันแข็ง คนจีนเขาจะฝึกลูกให้ทำมาค้าขาย ให้ฝึกหัดมาตั้งแต่เด็ก ให้มีความขยันขันแข็ง

เราเป็นคนเชื่อสายจีน ฉะนั้นเวลาเราจะออกบวชเป็นเรื่องที่ลำบากยากเย็นแสนเข็ญ เพราะอะไร เพราะในมุมมองของโลก ในมุมมองของโลกบอกว่าบวชพระไปแล้วมันไม่ได้ทำงาน บวชไปแล้วกินแล้วก็นอน นอนแล้วก็กิน เป็นเรื่องที่ฝึกหัดขี้เกียจ ไม่เป็นคนขยันขันแข็ง โลกเขามองว่าเป็นคนที่ไม่สู้สังคม เป็นคนที่หนีโลก เป็นคนที่เอาโรคเอาเปรียบ เป็นคนที่เอาตัวรอด นี่เป็นความเห็นใจ

เขาบอกว่า “โลกนี้มีอะไรเป็นสาระแก่นสาร” มันอยู่ที่มุมมองของใครไง มุมมองของคน เห็นไหม อย่างเช่นเรา เพราะว่าเราประสบการณ์กับตัวเราเองมา ก่อนจะบวชพ่อแม่เป็นกังวลเรื่องนี้มาก เพราะว่าเขาฝึกเรามาตั้งแต่เด็กให้เป็นคนขยันขันแข็ง ขยันขันแข็งจริงๆ ทำงานทำจริงทำจริงมาก มันเป็นนิสัย บวชแล้วภาวนาแล้วถึงจะได้เข้าใจว่า อ้อ.. วาสนาคันมันเป็นแบบนี้ วาสนาคันจะมีสัจจะ มีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนแอ แต่ถ้าคน

วาสนาไม่เต็มทีมันจะอ่อนแอ อ่อนแอแล้วทำอะไรไม่จริงไม่จัง ทำอะไรประสบความสำเร็จมันก็เป็นไปได้ยาก

ฉะนั้นว่า “โลกนี้มีอะไรเป็นสาระแก่นสาร” ถ้ามองทางโลกเขาก็บอกว่า ความสำเร็จในชีวิต ทำแล้วมีคนเชื่อถือศรัทธา ทำอะไรนี่ ไม่มีอะไรเป็นแก่นสารเลย เพราะแก่นสารของโลกมันไม่มี แก่นสารของโลกนี่เป็นผลของวิญญูะ

“ผลของวิญญูะคือกามภพ รูปภพ อรูปภพ”

กามภพคือตั้งแต่เกิดในโลกนี้ รูปภพ อรูปภพ เห็นไหม กามภพตั้งแต่เทวดาลงมา รูปภพ อรูปภพเป็นพวกพรหม มันก็เวียนตายเวียนเกิดไง มันก็เป็นผลของวิญญูะ การเกิด การตายนี้เป็นผลของวิญญูะ ฉะนั้นแก่นสารในโลกนี้มันไม่มี! มันไม่มีแล้วเกิดมาทำไม มันไม่มีแล้วเราเกิดมามีชีวิต เราเกิดมามีทุกข์

มันไม่มี.. มันไม่มีแก่นสาร แต่! แต่มันเป็นผลของวิญญูะ เป็นผลของเวรของกรรม เป็นผลของจิต มันเป็นสิ่งที่ จะบอกว่าเป็นธรรมชาติ มันก็ไปเข้ากับธรรมะเป็นธรรมชาติ อีกแหละ เขาบอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เราบอกว่าธรรมชาติคือวิญญูะนี่ไง ธรรมชาติคือการเวียนตายเวียนเกิด ธรรมชาติที่มันมีอยู่แล้ว นี่ผลของโลก

มันมีอยู่ใช่ไหม มันมีอยู่แล้วเราต้องเป็นไปตามนั้น เป็นไปตามนั้นเพราะมันเป็นวิบาก มันเป็นวิบากนะ มันเป็นวิบากว่าเราต้องเกิดต้องตาย มันเป็นวิบาก ที่นี้วิบากเกิดจากอะไร วิบากคือผลจากกรรม กรรมคืออะไร กรรมมันอยู่ที่จิต จิตมันมีการกระทำนั้น เวลาเราทำนี่ เราทำด้วยกายกรรม วชิกรรม มันเป็นกิริยา วชิกรรมถ้าไม่คิดมันจะพูดออกมาได้ไหม ถ้าไม่คิดมันจะทำได้ไหม

กายกรรม วชิกรรม มันเกิดจากมโนกรรม มันมีมโนกรรมก่อน เพราะมโนกรรมมันคิด มันจินตนาการก่อน มันต้องมีความหมายของมันก่อน มันถึงมีการกระทำออกมา ที่นี้มีการกระทำออกมา กรรมมันอยู่ที่นั่นไง ฉะนั้นพอกรรมอยู่ที่นั่น จิตมันก็เวียนตายเวียนเกิดไง นั่นเป็นผลของโลกไง

เขาบอกว่าโลกนี้มีอะไรเป็นแก่นสาร เราบอกว่าโลกนี้มันเป็นผลของวิญญูะ โลกนี้มีอยู่นะ เราพูดบ่อยบอกว่า “ดอกบัวเกิดจากโคลนตม” ฉะนั้นเวียนตายเวียนเกิดมันเป็น

ธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติของมัน ทีนี้ธรรมชาติมันต้องให้ผลเป็นแบบว่าเสมอภาคใช้ไหม ทีนี้ธรรมชาติให้ผลไม่เสมอภาค ธรรมชาติให้ผลไม่เสมอภาคเพราะมันมีบุญกับบาปไง

บาปมันก็ให้ผลในทางทุกข์ยาก บุญมันก็ให้ผลในทางดีๆ แต่เวียนตายเวียนเกิดนี่เป็นธรรมชาติ ธรรมชาติสั่งจะมันมีของมัน แต่เรามีเวรมีกรรมของเรามันทำให้ธรรมชาตินี้ไปตามดีและชั่ว ได้บวกหรือลบ ฉะนั้นโลกมีเท่านี้

เขาถามว่า “โลกนี้มีอะไรเป็นแก่นสาร” เราเข้าใจว่าคนถามนี้ เขาจะให้เข้าใจเรื่องชีวิตใจ เรื่องชีวิตเรื่องโลก ฉะนั้นถ้าเรื่องโลก ถ้าเราไปพูดเรื่องธรรมะก่อน มันก็จะทำให้เหมือนกับตะแบง เขาถามเรื่องหนึ่งก็ตอบอีกเรื่องหนึ่ง เขาถามเรื่องโลก เราจะไปตอบเรื่องธรรม นี่เขาถามเรื่องโลกก็ต้องเอาเรื่องโลกขึ้นมาตั้งก่อน ว่าโลกนี้มันเป็นผลของวิญญูะ มันเป็นวิบาก มันเป็นผล แต่เพราะมันมีผลอยู่แล้ว เพราะเราเกิดเป็นคน เราเกิดเป็นมนุษย์ แล้วเกิดพบพุทธศาสนา ถ้าในพุทธศาสนานั้นคือธรรมแล้ว

โลกนี้มีอะไรเป็นแก่นสาร.. ถ้าพูดถึงเรื่องธรรมนะ ครูบาอาจารย์จะบอกว่า “หัวใจเรานี้เป็นแก่นสาร” หัวใจของคน หลวงตาท่านพูดบ่อย แล้วเวลาท่านพูดนะ คนฟังแล้วมันก็เฉยๆ แต่เราฟังทีไรเราก็สะท้อนทุกที ว่า “ที่มานี้มาเพราะหัวใจของคน” เวลาหลวงตาท่านไปไหนนะ ท่านบอกว่า “ท่านไปเอาหัวใจคน” ท่านไปเพื่อนำใจคน ท่านมองสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่สุด ท่านไม่มองเรื่องสิ่งอื่นเลย ท่านมองเรื่องนำใจคน

นำใจนี้มันมาจากใจ แต่ตัวใจจริงๆ มันเป็นฐิติจิต แต่เวลาแสดงออกด้วยน้ำใจ ด้วยคุณค่า หลวงตาไปไหนท่านบอกว่า “เราไปเอาน้ำใจคน เราเห็นแต่น้ำใจคนทั้งหมด” ทีนี้น้ำใจนี้มันอยู่ในอวิชา น้ำใจของพวกเรามัน โคนกิเลสครอบงำอยู่

ฉะนั้นเรามีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง ท่านมาเพื่อมาเอาน้ำใจ เราก็ศรัทธา เราก็มีความเชื่อ เวลาท่านไปที่ไหน เราไปทำบุญกุศลกับท่าน แล้วเราก็มีความปลื้มใจ เราก็มีความสุข อันนี้คือบุญ บุญของเราคือได้เสียสละกับครูบาอาจารย์ของเรา แล้วเรามีความสุข เรามีความสุข เรามีความชื่นบาน นี่คือบุญ

“บุญและบาป” เวลาเราปฏิบัติกรรมมันต้องข้ามพ้นทั้งบุญและบาป บุญนี้จะพาให้เราไปเกิดในสวรรค์ ในพรหม ในสิ่งต่างๆ มันก็เป็นผลของวิญญูะ ผลของวิญญูะคือว่า เวลาเราเกิดมานี้ เราเกิดมาด้วยบุญกุศลมันก็เกิดในวิญญูะ คือกามภพ รูปภพ อรูปภพ ถ้ามีบุญเราก็ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้ามีบุญ มีบุญเราก็ไปเกิดเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพ เป็นมนุษย์ที่พ่อแม่คาบซ้อนเงินซ้อนทองอย่างนั้นละ

ถ้าเรามีบุญนะเราก็คาบซ้อนเงินซ้อนทอง ออกมาก็มีแต่ความสุข แต่! แต่ พระพุทธเจ้าบอกว่า “คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด คนเราดีเพราะการกระทำ”

การเกิดนี้มันเกิดจากผลบุญกุศลใช่ไหม แต่ความดีที่เราจะพ้นทุกข์ มันต้องทำให้เราทำ ทาน ศีล ภาวนา เราต้องภาวนาของเรา คนดี คนชั่ว คนที่มันจะพ้นจากทุกข์ได้ มันจะต้องพ้นจากทุกข์ได้ที่การภาวนา ด้วยการที่เราชวนช่วยช่วยเหลือตัวเอง ไม่ใช่เราดี เพราะว่าเราได้เกิด เหมือนกับศาสนาฮินดู เห็นไหม เกิดเป็นพราหมณ์ แพศย์ กษัตริย์ วรรณะของเขา เขาเกิดวรรณะไหน แล้วเขาเป็นวรรณะนั้น เขาก็ต้องเป็นอย่างนั้นตลอดไป

นี่ก็เหมือนกัน การเกิดนะ เกิดด้วยบุญกุศลพาเกิด แต่ว่าเวลาผลนี้ โลกนี้มีอะไร เป็นแก่นสาร มีอะไรเป็นสาระ ถ้าเป็นสาระนี้เรามองไม่ออกหรือ โดยธรรมชาติของพวกเขา พวกเราพวกเรานี้ตั้งต้อ วุฒิภาวะมันต่ำไป มองอะไรไม่เข้าใจหรือ เราจะมองสิ่งใดไม่เข้าใจหรือ เราก็มองเรื่องโลก ทุกคนก็มองว่า โอ้โฮ.. จริงๆ นะ ทุกคนคิดว่าคนมีดั่งค์คนร่ำรวยจะมีความสุข ทุกคนคิดอย่างนั้นหมด แล้วเวลาพวกโยมทำงานแล้วประสบความสำเร็จแล้วสุขไหม ถ้ามองตัวเองนั้นละ เวลาเงินเยอะๆ กอดเงินมันสุขไหม?

ถ้าเป็นคนดี เราเป็นคนดีนะ เงินนั้นจะเป็นประโยชน์ ถ้าเราเป็นคนไม่ดีนะ เงินนั้นมันซื้อได้ทั้งหมด มันทำลายทั้งหมดแหละ ที่หลวงตาพูดบ่อย เห็นไหม เปรต ๔ ตัว ทุ สะ นะ โส ที่ว่ามีเงินแล้วเที่ยวไปซื้อลูกซื้อเมียเขา ทำลายครอบครัวเขาทั้งหมดเลย เงินทั้งนั้นนะ เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี แต่ได้ใช้เงินนี้เพื่อประโยชน์สุขส่วนตน แต่ไปทำลายเขาหมดเลย เวลาตายไปตกนรกอเวจีนะ

นี่ไงถ้ามีเงิน เราไปมองกันตรงนั้นไง เราถึงบอกว่าพวกเรามองกันไม่ออกหรือ เราไม่รู้เลยว่าคนไหนมีความสุขจริงและไม่มีความสุขจริง แต่เวลาในกรรมขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า” อย่างเช่นหลวงตา
ครูบาอาจารย์เรานี้นิ่ง! เงย! นิ่งอยู่อย่างนั้นล่ะ ยิ่งหลวงปู่สินี่ นิ่งอยู่เลย ความนิ่งอยู่อันนั้น
นิ่งอยู่เพราะอะไร

“ความสุขสิ่งใดในโลกนี้ เท่ากับความสงบไม่มี” จิตมันสงบนิ่งของมัน มันไม่
ต้องการสิ่งใดเลย เวลามันขยับออกมาเขาเรียกเสวยนะ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์
นะ จิตไม่มี ทุกอย่างไม่มี เป็นธรรมชาติ พลังงานคงที่ แต่เวลาจะคิดเขาเรียกว่าเสวย มัน
ต้องกระเพื่อม พอมันกระเพื่อมปั๊บ พอมันจะคิดอะไรมันมีสติมาพร้อม เพราะกระเพื่อม
อย่างเช่นเราขยับตัวเราจะมีความรู้สึกไหม.. มี

ฉะนั้นพอจิตมันจะออกเสวยอารมณ์นี้มันขยับตัว พอมันขยับตัวมันจะมีสติไป
พร้อม ทีนี้พอมีสติไปพร้อมมันจะรู้เลยว่าคิดหรือไม่คิด จะเสวยหรือไม่เสวย ถ้าไม่เสวย
มันก็อยู่ของมัน อยู่ปกติของมัน แต่เวลาสิ้นชีวิตไปนะ อนุปาติเสสนิพพานคือไม่มีธาตุ
จันท์แล้ว มันเป็นธรรมชาติล้วนๆ แต่ถ้ายังมีชีวิตอยู่ พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่นี่อุปาทิ
เสสนิพพาน

ฉะนั้น “อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า” เพราะอะไร เพราะในใจท่านจะคิด
หรือไม่คิด ท่านรู้หมด แล้วคิดแล้วจะพูดออกไป มันกระเทือนใครไม่กระเทือนใคร แต่
ทำไมหลวงปู่มัน ครูบาอาจารย์เรานี้อย่างกับไฟอย่างกับไฟเลย ไหนว่าไม่คิด ไม่คิด
ทำไมมันแรงขนาดนั้น อันนี้มันเป็นธรรมะ! ธรรมคือว่าเตือนลูกศิษย์

การแสดงธรรม การบั่นถือนีหนาท ฤทธิ์ในพระพุทธศาสนา เราบอกว่าฤทธิ์นะ มี
ฤทธิ์ พิษฤทธิ์นี้ฤทธิ์ในพุทธศาสนา แต่พระพุทธเจ้าบอกเลย

“ฤทธิ์ในพุทธศาสนาคือการบั่นถือนีหนาท”

คือการเทศน์ คือการที่หลวงปู่มันท่านเทศน์ว่าการ ที่ว่าออกมาแรงๆ นั่นล่ะคือ
การบั่นถือนีหนาท นี่ฤทธิ์ในพุทธศาสนาที่ยอดเยี่ยมที่สุด แต่พวกเราเจอเข้านะ โอ้โฮ..
นี่มันไฟ อย่างกับไฟเลย โอ้โฮ.. พระอรหันต์เป็นอย่างนี้หรือ โอ้โฮ.. พระอรหันต์ก็ต้อง
โอ้ใจ โอ้กันไปที่โอ้กันมา โอ้เราก็คิดว่าพระอรหันต์ต้องโอ้ใจใหม่ พอไปเจอโอ้ๆ เข้า
หมด ล้วงกระเป๋าก็ก๊วยเลย พอไปเจอของจริงเข้าไม่เอา เจอของจริงเข้าไม่เอา

นี่พูดถึงว่าเราเข้าใจไม่ได้หรอก เพราะความที่เราไม่เข้าใจนี้ เราก็คิดของเราไปใช้ใหม่ ฉะนั้นเวลาเราอ่านพระไตรปิฎกกันว่าพระอรหันต์ต้องเรียบร้อย พระอรหันต์นะในพระไตรปิฎกนี้พระพุทธเจ้าเป็นผู้บัญญัติเอง ฉะนั้นพระพุทธเจ้าบัญญัติเอง พระอรหันต์ต้องบัญญัติตั้งแต่พระพุทธเจ้าลงมา เพราะพระพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

ทีนี้พอพระพุทธเจ้าบัญญัติตั้งแต่พระพุทธเจ้าลงมา พระพุทธเจ้านี้ ในพระอรหันต์ทั้งหมดมีพระพุทธเจ้าองค์เดียวที่ละนิสสัยได้ ละกิเลสด้วย ละนิสสัยด้วย ตั้งแต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะลงมา เป็นพระอรหันต์แต่ละนิสสัยไม่ได้ นิสสัยสันดานอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น แต่ละกิเลสได้ ฉะนั้นมีอยู่องค์เดียวที่เวลานอน นอนสีหไสยาสน์ ฉะนั้นเวลาพระพุทธเจ้าเขียนถึงพระอรหันต์ในพระไตรปิฎก ถึงเขียนตั้งแต่พระพุทธเจ้าลงมา ทีนี้พระพุทธเจ้าลงมามันก็มีองค์เดียว

ทีนี้เวลาพระอรหันต์ในพุทธกาลนะ พระอรหันต์เวลาไปไหนนะ "ไอ้ถ้อย! ไอ้ถ้อย! ไอ้ถ้อยก็เหมือนกับเราพูดภาษาพ้อขุนรามคำแหงนั่นล่ะ ไอ้ถ้อย! ไอ้ถ้อย! ทีนี้พอไอ้ถ้อย มันมีญาติโยมเขามีดีป्लीเอามาขาย นี่พระอรหันต์นะว่า "ไอ้ถ้อยจะไปไหน" คนขายดีป्लीมัน โกรธมาก ก็ว่า "ไอ้ถ้อยมึงจะไปไหน" ก็ยื้อพระอรหันต์ไ้

พอยื้อพระอรหันต์เสร็จปั๊บ คนขายดีป्लीนี่ก็เอาดีป्लीไปขาย สมัยโบราณเป็นเหมือนตลาดนัด พอไปถึงปั๊บจะเอาดีป्लीไปขาย เปิดมาดีป्लीเป็นจี้หนูหมดเลย พอเป็นจี้หนูก็ตกใจ พอตกลงใจ เพื่อนที่ไปด้วยก็ถามว่าเมื่อก็เอ็งทำอะไรบ้าง ก็บอกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย เพียงแต่เดินผ่านมา เห็นพระองค์หนึ่งเขาบอกว่าไอ้ถ้อย ด้วยความโกรธก็ตอบไปว่าไอ้ถ้อยเหมือนกัน.. ให้กลับไปของมาพระองค์นั้น พ่อค้านั้นรีบกลับไปหาพระองค์นั้นแล้วของมา ของมากับพระอรหันต์ กลับมาจี้หนูกลับเป็นดีป्लीอย่างเก่า

นี่พระอรหันต์นะ ไปไหนนะ ไอ้ถ้อย ไอ้ถ้อย เวลาที่ทุกคนท่านพูดภาษาพ้อขุนรามฯ ฉะนั้นพอเราคิดว่าพระอรหันต์ต้องเป็นแบบพระพุทธเจ้า ต้องเป็นแบบนี้หมดใจใช้ใหม่ ฉะนั้นพอเราไปอ่านพระไตรปิฎกกัน เราก็คิดกันอย่างนั้น ฉะนั้นพระอรหันต์ในเมืองไทยมีอยู่องค์เดียว ไม่ใช่องค์เดียว มีอยู่ทุกองค์แต่เป็นอย่างนี้(พระพุทธรูป) องค์อย่างนี้เป็นพระอรหันต์เพราะไม่ได้ขยับเลย

นี่เราเข้าใจไม่ได้ไง พอความที่เราเข้าใจไม่ได้ เพราะปัญญาเราไม่ถึงหรอก แต่ถ้าพอเราปฏิบัติไปเราจะเข้าใจ แล้วเราจะรู้ พอเราเข้าใจแล้วเราจะรู้

หลวงตาบอก “เวลาแสดงธรรมมันบอกถึงกึ๋นไง มันบอกถึงในหัวใจนั่น ถ้าพูดออกมาผิด คนๆ นี้กาวนาไม่เป็น”

การแสดงธรรมจะต้องไม่ผิดจากอริยสังขเลย การพูดออกไปจะอยู่ในหลักในเกณฑ์ตลอด จะปิดบังขนาดไหนมันก็ออก แต่ถ้าคนไม่มี พยายามจะพูดอริยสังขนะ นั่นคืออริยสังขจำ อริยสังขจำมันอยู่ผิวเผิน เพราะอริยสังขจำมันเป็นอริยสังขของพระพุทธเจ้า แต่กิเลสของตัวมันไม่เข้าใจ สิ่งที่ไม่เข้าใจ พูดออกไปนะมันคลาดเคลื่อน

เราเองนี่เราสงสัย แล้วเราไม่แน่ใจสิ่งที่เราจะพูด เราพูดออกไปถูกไหม เราไม่แน่ใจในความรู้ความเห็นของเรา แล้วเราแสดงออกไปมันจะชัดเจนไหม แต่พระอรหันต์นะจะแน่ใจในความรู้ความเห็น เพราะความรู้ความเห็นนั้นมันพลิกแพลงมาตั้งแต่ปุถุชน กัลยาณปุถุชน ตั้งแต่เป็นโศคาปัตติมรรค โศคาปัตติผล สกิทากามิมรรค สกิทากามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล นิพพาน ๑

พระอรหันต์ต้องผ่านขั้นตอนการกระทำนี้มาทั้งหมด พระอรหันต์จะรู้เห็นการเป็นไปของจิตที่ผ่านมาทั้งหมด แล้วพระอรหันต์จะลงเลงสงสัยในความรู้ความเห็นของตนได้อย่างไร ฉะนั้นการแสดงออกของพระอรหันต์ชัดเจนมาก แต่! แต่มีน้อยองค์ พอมีน้อยองค์ การแสดงออกไปนี่โลกรู้ได้ยาก เว้นไว้แต่ท่านจะใช้กาลเวลา การพิสูจน์จากสังคม พอสังคมเริ่มยอมรับ เริ่มเอะใจ แล้วเริ่มใช้สติปัญญาฟัง นั่นสังคมจะเริ่มได้ประโยชน์ อืม.. จริง จริง แต่เป็นความจริงเหนือโลก เป็นความจริงที่ว่า ธรรมะอันนั้นเป็นความจริง แต่คนฟังโคตรสงสัยเลยละ

จริง! แต่เราไม่รู้ด้วยไง แต่เราก็มั่นใจว่ามันเป็นความจริง แต่คนฟังโคตรสงสัยเลย แต่ถ้าเป็น “ธรรมะนิยาย” นิยายธรรมะ เวลาโลกเขาแสดงธรรม เขาแสดงธรรมะนิยาย นิยายหมายถึงว่ามันเป็นจินตนาการ มันเป็นการตริกอ้อ แล้วพอเขาแสดงธรรมมา พวกเรามันก็มีวิชา มีความลังเลสงสัยอยู่แล้ว พอเจอธรรมะนิยายนะ โอ้โฮ.. ซาบซึ้ง ซาบซึ้งมากๆ แต่ถ้าเจอธรรมะของจริงนะ ฟังไม่ออก แต่ถ้าเจอนิยายนะ โอ้โฮ.. ไซ้! ไซ้! โอ้โฮ.. เข้าใจได้เลย แหม.. เหมือนกันเปี้ยวเลย โอ้ย.. ไซ้เลย

มันเป็นนิยาย! ถ้าเจอธรรมะนิยายนะ เพราะเรามีวิชา เรามีความลึกลับสลับ เรา
มีความไม่รู้ เรามีความไม่เข้าใจ แต่จิตใจดำนึกเราอยากปฏิบัติธรรม เราอยากได้ธรรม แต่
ธรรมอันนี้เรายังไม่เคยได้สัมผัส เราไม่มีสติปัญญาในหัวใจของเรา พอไปเจอครูบา
อาจารย์ที่มีศักยภาพทางสังคม แสดงธรรมะนิยายนี้แหล่ม.. ซาบซึ้งมาก แต่ถ้าไปเจอ
ธรรมะของจริงแบบหลวงตาท่านสอน ท่านบอกเลยนะ “ไม่มีลูกหน้าปะจมูก”

จมูกขาดหมด! เพราะอะไร เพราะนี่คือสัจจะ แล้วเราจะรู้จริงหรือไม่รู้จริง เรื่อง
ของผู้ฟัง แล้วถ้าผู้ฟังปฏิบัติเข้ามา มันจะเข้าสู่สัจจะนั่น ฉะนั้นสัจจะอันนั้นไว้ ถึง
ถ้าเป็นธรรมจริงแล้วจมูกขาดหมด ไม่มีลูกหน้าปะจมูก แต่นิยายนี้ไม่ใช่ลูกหน้าปะจมูก
นะ มันอึดทั้งตัวเลย มันอึดทั้งคนขึ้นมาเลย มันไปอึดเขาหมดใจ

นี่พูดถึง “สาระแก่นสารในโลกนี้ มีอะไรเป็นที่น่าใส่ใจบ้าง” พูดไปนี่ เราพูดมา
ตั้งแต่โลกก่อน ถ้าเราจะบอกว่า “หัวใจสำคัญ หัวใจสำคัญ” มีคนที่แบบว่าคนพาลเขาเคย
พูดนะ บอกว่า “ถ้าหัวใจมันสำคัญ ก็นึกเอาเองทุกอย่างไม่ต้องทำอะไรเลย” เขาพูดขนาด
นั้นก็มินะ คนถ้าไม่เห็นด้วยเขาก็จะถากถาง

ฉะนั้นเวลาเราพูดธรรมะไป เราจะพูดดีหรือพูดชั่วก็แล้วแต่ ถ้าคนเขาไม่เห็นด้วย
เขาก็จะถากถาง เขาจะทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ อันนั้นเป็นเรื่องของเขานะ แต่ถ้าเป็นความ
จริง อย่างเช่นเด็ก เราก็ปฏิสังขารเด็กในฐานะของเด็ก เราจะปฏิสังขารผู้ใหญ่ ในฐานะ
ของผู้ใหญ่ เราจะปฏิสังขารคนเข้ามาวัดใหม่ๆ อีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าคนมาเก่าๆ คนมาอยู่
วัดแล้วเป็นนักปฏิบัติ ถ้าเขาทำอะไรผิด

เหมือนกับหลวงตาท่านพูดกับหลวงปู่เจี๊ยะ ตอนหลวงปู่เจี๊ยะท่านไปอยู่กับหลวง
ตานะ แล้วท่านปรารภนาดี ท่านจะไปปรับพื้นกุฏิ เสร็จแล้วท่านก็ไปทูปพื้นกุฏิ มันผิด
เวลาไป หลวงตาท่านเดินไปหาหลวงปู่เจี๊ยะนะ

“ท่านเจี๊ยะ ท่านก็เคยอยู่กับหลวงปู่มัน หลวงปู่มันพาทำอย่างนี้หรือ”

คือคนเรารู้กันแล้ว นี่เวลาทำผิด แต่ถ้าคนไม่รู้นะ เราปฏิสังขารคนที่ไม่เป็นก็อีก
อย่างหนึ่ง แต่คนที่เป็นอย่างนี้ เข้าใจแล้ว ทำอะไรเราควรรู้ของเรา ถ้าเราไม่รู้แสดงว่าเรา
ขาดสติแล้ว เราได้ผิดพลาดแล้ว

ฉะนั้นเวลาคนที่ปฏิบัติ คนที่มาวัด คนที่ปฏิบัติแล้ว ถ้าเสียงดังหรืออะไรนี้ เราเอ็ดทันทีเลย เพราะสิ่งนั้นเรารู้ๆ กันอยู่แล้วว่าผิด แสดงว่าเราเลือนลอยแล้ว ถ้าเราเลือนลอย ครูบาอาจารย์จะต้องลงปฏิภัก ถ้าคนที่ไม่รู้ เห็นไหม ผิดเพราะไม่รู้ ผิดเพราะความพลั้งเผลอ ผิดเพราะเรารู้ๆ นี่มันผิดหลายอย่างไปหมดเลย

ฉะนั้น “โลกนี้มีอะไรเป็นสาระที่ควรใส่ใจ”

ถ้าหัวใจเราพัฒนาขึ้นมาแล้วนะ เราจะมีจุดยืนของเรา เราจะทนแรงสังคม เราจะทนแรงเสียดสี คนที่ไปวัดนี้ เขาเสียดสีว่าพวกนี้เป็นพวกที่ไม่เอาไหน ไม่รู้จักหาเงินหาทอง เอาเวลาไปสูญเปล่า ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์เราจะบอกเลย

เงินทองในธนาคารชาติมันมีตั้งหลายหมื่นหลายแสนล้าน มันเป็นของสาธารณะ เราก็พออยู่พอกิน เราก็รับรู้ของเราได้ นี่เราจะทนแรงเสียดสีได้ แล้วไม่ใช่ทนแรงเสียดสีเปล่าๆ นะ เยาะเย้ยมันกลับได้ เยาะเย้ยนะว่าฉันไม่ใช่ตาบอดอย่างพวกแก พวกแกก็เหมือนกับหนอนในส้วม มันรอมูตร คุณ มันจะกินส้วม

นี่ก็เหมือนกัน เอ็งอยู่ในสังคม เอ็งก็หาแต่ลาภสักการะ เอ็งก็หาแต่โลกธรรม ๘ เอ็งก็กินแต่เรื่องโลกๆ อย่างนั้น ข้าอ้อมพอแล้ว ข้าจะไปหาคุณธรรมของข้า ข้าจะไปหาสิ่งที่เป็นสาระ เป็นความจริงของข้า แล้วพอมายู่วัดแล้วได้จริงไหมล่ะ พอมายู่วัดแล้วทุกข์นำคุณเลย แดคเปรี้ยวๆ เลย แล้วมันสุขที่ไหน ความสุขมันอยู่ไหนล่ะ?

“ความสุขมันต้องแลกมาจากความเพียร ความสุขมันต้องแลกมาจากความจริง”

ความสุขที่เียนยออป้อนกันนั้นมันเป็นความสุขของโลก มันเป็นเรื่องโลกเขายกยออป้อนกัน แต่ความจริงผู้ใดทำผู้นั้นจะเป็นผู้สัมผัส มันเป็นปัจเจกตั้ง มันไม่มีซื้อขายในท้องตลาด ถ้าธรรมะมีซื้อขายในท้องตลาด มหาเศรษฐีโลกมันซื้อนิพพานไปหมดแล้ว.. จะเป็นมหาเศรษฐี หรือยากจนเจ็ญใจ จะเข้าปฏิบัติธรรมต้องเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนาเอาเอง ไม่มีซื้อขาย ไม่มีแลกเปลี่ยน ของใครของมัน

ฉะนั้นมันก็ย้อนกลับมาที่บุญกุศลของเรา ใครทำมาดี ใครสร้างมาดี มันจะมีสติ มีเขาว์ปัญญา สอนง่าย ง่าย คนที่ว่ามันคือนี้ โอ้โฮ.. แล้วถ้ามันคือตาใสด้วยนะ โอ้โฮ.. ยิ่งไปใหญ่เลย คือไม่คือเปล่า คือตาใสด้วย

นี่พูดถึงว่า “โลกนี้มีอะไรเป็นสาระที่ควรใส่ใจ” มันเป็นที่การพัฒนาการของใจนะ ถ้าใจเราพัฒนาการไปเรื่อยๆ เราก็จะเห็นว่าสิ่งที่เป็นสาระ เป็นคุณประโยชน์นี้ละเอียดชัดเจนขึ้น แต่ถ้าจิตใจของเรายังต่ำต้อย จิตใจของเรายังเป็นโลกๆ อยู่ มันก็มองสาระที่โลกเขามีกันนี้แหละ ทุกคนอยากมีชื่อในประวัติศาสตร์ แต่ชื่อในประวัติศาสตร์อาจเป็นชื่อเก่าเราจากชาติที่แล้วก็ได้ เรามาอ่านซ้ำอ่านซาก

เรามาอ่านชื่อในประวัติศาสตร์ของเก่าๆ เรานะ ประวัติศาสตร์นี้เราสร้างไว้แล้วเราตายไป เราเกิดมาเราก็มาเรียนชื่อเก่านั้นละ เรียนสิ่งที่เราสร้างไว้ แล้วเราบอกว่า “นี่ของใครวะ ของใครวะ” จิตมันไม่รู้หรือกว่าใครเป็นธรรมชาติ

นี่เราอยากมีชื่อในประวัติศาสตร์ แล้วมันก็จะป็นรอยเท้าโคย้อยู่กับที่.. พูดถึงเรื่องอย่างนี้นะ ภาวนาไปจะรู้เองเห็นเองแล้วเข้าใจได้หมด ไม่ใช่เอามาขู่กันนะ

นี่พูดถึงว่า “โลกนี้มีอะไรเป็นสาระที่ควรใส่ใจบ้าง!”

คำถามต่อไป..

ถาม : ๑. เพิ่งเริ่มต้นปฏิบัติ ต้องการทราบว่าเป็นขณะนั่งสมาธินั้น นอกจากต้องท่องพุทโธกำกับตลอดแล้ว ต้องเอาจิตเพ่งที่พุทโธตลอดหรือเปล่า เพราะทำไปสักพัก สมาธิเริ่มไม่มี กระทบกระวาย ฟุ้งซ่านด้วยค่ะ

หลวงพ่ : พุทโธเฉยๆ เวลาเราพุทโธนี่นะ ถ้าเรากำหนดเฉยๆ แล้ววางไปนี่ คนชอบอย่างนั้น แล้วตอนนี้เราเศร้าใจนะ เราไม่ใช่อิจฉาร้อนใคร เราไม่แย่งความดีความชั่วของใคร ใครทำดีคนนั้นได้ดี ใครทำชั่วคนนั้นได้ชั่ว เราไม่เคยแย่งหรือไม่เคยอิจฉาร้อนใครเลย แต่เราสงสาร!

คำว่า “สงสาร” เหมือนเรานี้ เราทำให้เราเสียเวลาเปล่า เราทำให้เราสูญเปล่า อันนี้เราเสียตาย ที่เราพูดกับโลกนี่นะเราเสียตายแทนเขา เสียตายแทนคนปฏิบัติว่านั่งเฉยๆ แล้วว่างๆ สบายๆ เพราะมีคนคิดอย่างนี้หมด

โดยธรรมชาติของพวกเขา พอโตขึ้นมาเป็นผู้บริหารจัดการจะเครียดมาก คนเรานี้เครียดแล้วมีความทุกข์กดดันตัวเอง แล้วพอวางความเครียดได้ทุกคนจะมีความสุข ทุก

คนพอปล่อยวางตรงนี้ มันจะเป็นผลดีกับจิตดวงนั้น ฉะนั้นเวลาใครมีความเครียดนะ แล้วนั่งเฉยๆ แล้วความเครียดหมดไป เขาบอก “นี่คือการปฏิบัติธรรม”

แล้วทางโลก ทางผู้ที่เขียนธรรมะนิยายเขาพูดอย่างนั้นจริงๆ การปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน ถ้าใครปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันแล้วจะมีความสุข แล้วพวกเรามีความเครียด ในสังคมมีความเครียดมาก พอไปปฏิบัติแล้วมีความสุข โอ๊ย.. ใช่อะไร! ใช่อะไร! มันก็ปล่อยวาง แต่มันจะเอาสิ่งใดเป็นเครื่องดำเนินต่อไปล่ะ

เราเสียดายตรงนี้ไง เราเสียดายที่ธรรมะของเรานี้มันมีมรรคมีผล พระพุทธเจ้าที่ว่า จะรื้อค้นขึ้นมา พุทธศาสนานี้รื้อค้นมานะ ต้อง ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ท่านสร้างบุญญาธิการมามาก มันถึงมีมูมมอ มีเขาวัวปัญญา มีสิ่งต่างๆ ที่ย้อนกลับมาดูตัวเองได้ แล้วค้นคว้าตัวเองจนพ้นจากกิเลสไป

ฉะนั้นสิ่งนี้ถ้าเรามีเขาวัวปัญญา สิ่งที่เราเกิดมาพบนี้มรรคผลมันมี แล้วเวลาเรากำหนดเฉยๆ แล้วว่างไป มันก็เป็นการขาดช่วงกัน แล้วเราจะเอาอะไรดำเนินต่อไปเข้าสู่มรรค เราจะเอาอะไรดำเนินต่อไปเข้าสู่การประพฤติปฏิบัติในพุทธศาสนา ในพุทธศาสนานะบอก “กำหนดว่างๆ เฉยๆ แล้วสบายๆ”

เราเห็นเป็นอย่างนั้นจริงๆ เราก็ยอมรับว่ามันเป็น มันย้อนมาเป็นตรงไหนรู้ไหม ตรงที่ว่าคนเรามันเครียด คนเรามันมีความกดดัน แล้วพอความกดดันนั้นหายไปมันมีความสุขไหม มี! มันเรื่องธรรมดา พอเรื่องธรรมดาปั๊บ เรามีกว่านี่มันเป็นสมาธิของโลกๆ ใจ แล้วตอนปัจจุบันนี้โลกเขาคิดกันอย่างนั้น แล้วใครมาเสนออย่างนี้ปั๊บทุกคนเชื่อหมดนะเพราะอะไร เพราะมันได้ง่ายๆ ใจ แต่พอเริ่มจะเข้าสู่พุทธศาสนา เข้าสู่พุทธศาสนานะ สติ สมาธิ ปัญญา

“สติ สมาธิ ปัญญา” ถ้าเรามีสติใช้ไหม นี่ปาณาติปาตา การทำลายสัตว์ให้ตกร่วงเป็นบาป เพราะเราทำลายชีวิตเขา การไปเบียดเบียนเขาละก็เป็นปาณาฯ การคิดเอาไรด์เอาเปรียบคนอื่นเป็นปาณาฯ หมดเลย พอเป็นปาณาฯ แล้ว จิตนี้พอมันมีสติ หนุนก็ผิด นี่ก็ผิด หนุนก็ไม่ควรทำ นี่ก็ไม่ดี พอมันมีสติก็เกิดสมาธิ มีสมาธินะเพราะสติมันเป็นพื้นฐานใช้ไหมว่าเราไม่ควรทำใคร ไม่ควรจะรังแกใคร ไม่ควรทำสิ่งใดเลย

พอจิตเป็นสมาธิขึ้นมา ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมาเขาเรียก “ผู้วิเศษ” ถ้าคนเป็นสมาธิแล้ว เห็นไหม ฤๅษีชีไพรเวลาเขาคู่อิตชาติ เขาทำอะไร เขาก็เอาสมาธินี้แหละดู ถ้าเราไม่มีศึล พอมีสมาธิขึ้นมา มันจะทำอะไรก็ได้ไง ฉะนั้นเรื่องคุณไสยฯ เรื่องการทำสิ่งใดๆ มันอยู่ที่สมาธิ ดูทางโลก เห็นไหม ผู้ที่มีสมาธิดี ปฏิบัติดีต่างๆ จะบริหารจัดการธุรกิจของตัวเองได้ดีมากเลย ถ้าคนมีแต่ความเครียด สมาธิมันไม่มีอยู่แล้ว.. นี่พูดถึงทางโลกนะ

ถ้าเป็นทางธรรม ถ้ามีสมาธิขึ้นมาแล้วมันมีศึลค้อมอยู่ มันจะเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันไม่มีศึลละ ไม่มีศึลเป็นสมาธิได้ไหม มันเป็นสมาธิได้แต่มันเป็นมิจฉา มิจฉาเพราะอะไร อ้าว.. เรามีกำลังแล้วเราจะทำอะไรก็ได้ เราจะเบียดเบียนใครก็ได้ เราจะรังแกใครก็ได้ เราจะอะไรก็ได้ทั้งหมดเลย พอทำไปๆ มันก็เกิดบาปอกุศล เกิดกรรมกับจิตดวงนั้นเอง พอเสร็จแล้วมันก็เข้าสู่ตัว มันก็เป็นปอบเป็นผี เป็นอะไรไปเลย แต่ถ้าเป็นสัมมาละ มีศึลอยู่ ละ นี้ศึล สมาธิ ปัญญา!

ทีนี้พอมีสมาธิแล้วนี้ สมาธิเป็นอย่างไร? นี่ไงจะเข้าตรงนี้แล้ว จะเข้าว่า “ทำไมต้องพุทโธ ทำไมต้องพุทโธละ?”

ถ้าไม่มีพุทโธนะมันสูญเปล่า.. มันสูญเปล่าแล้วทำความสงบได้ไหม.. ได้

เวลาทำให้มันปล่อยวางได้ไหม.. ได้

แล้วทำอย่างไรต่อไปละ.. ก็แค่นี้

แล้วทำอย่างไรต่อไป? จะทำอะไรต่อไปละ? เวลามันเครียดมันก็เครียด เวลาคิดให้มันสบายๆ คิดตริกในธรรมะ มันว่างได้ไหม.. ได้ แล้วทำอย่างไรต่อไป? มันต่อไปไม่ได้ไง มันต่อไปไม่ได้เพราะมันไม่มีอะไรสืบต่อใช่ไหม ฉะนั้นเวลาสัมมาสมาธิถึงให้กำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เกาะพุทโธไว้

จิตเราร้อนร่ แต่ถ้ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้มันยึดของมันไว้ พอพุทโธ พุทโธ พุทโธ.. พุทโธนี่เครียดไหม.. เครียด พุทโธเฉยๆ ไม่ต้องใช้จิตเพ่งอะไรทั้งสิ้น พุทโธเฉยๆ

คำว่า “พุทโธเฉยๆ” เราใช้คำว่า “พุทโธเฉยๆ พุทโธซัดๆ”

พุทโธซัดๆ เพราะอะไร พุทโธซัดๆ เพราะธรรมชาติของจิต จิตนี้คือพลังงาน คุณพลังงานดี คุณานดี ถ่านในเตา เห็นไหม พอเวลาติดไฟแดงๆ นี้พลังงานมันกลายเป็นใหม่ พอมันกลายเป็นใหม่ มันเผาไหม้ตัวเองจนหมดเชื้อใหม่ แล้วก็ป็นขี้เถ้าไป

พลังงานของจิต จิตนี้มีพลังงานของมัน สันตติว่าจิตเป็นดวงๆ นี้ไม่! มันเป็นสันตติคือมันมีพลังงานในตัวมันเอง พอมีพลังงานในตัวมันเอง พอมันคิดนี่มันเสวยอารมณ์ พลังงานมันก็ส่งออกมาหมด เห็นไหม นี่มันส่งออกมาหมด

ทีนี้พอมันส่งออกมาหมด โดยธรรมชาติของจิตมันคิดจนมันทุกข์ คิดจนมันเพื่อย คิดอยู่บ่าบคอแตกอยู่นั่นละ เราก็บอกบังคับมัน บังคับมันโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บังคับให้มันอยู่กับพุทโธ เห็นไหม ให้มันคิดพุทโธไป ไม่ให้มันคิดเรื่องอื่นไป ให้มันคิดพุทโธ

พลังงานทั้งหมดมาอยู่ที่พุทธานุสติ.. พุทธานุสติ พระพุทธเจ้า! พุทธา พุทโธคือพุทธะ เราเอาความรู้สึกนึกคิดทั้งหมดไปฝากไว้กับพระพุทธเจ้าก่อน พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เห็นไหม หลวงตาบอกว่า “ถ้ากำหนดพุทโธนี่มันสะท้อนสามโลกธาตุ”

หลวงตาพูดเอง “ใครกำหนดพุทโธ พุทโธนี่มันสะท้อนสามโลกธาตุ”

กามภพ รูปภพ อรูปภพ เพราะจิตนี้มันเคยเกิดมาในสามโลกธาตุ พุทโธ พุทโธนี่ พุทโธมันสะท้อนหัวใจ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เพราะธรรมดามันคิดเชื้อใหม่ พลังงานมันกลายเป็นใหม่ เราก็ให้มันอยู่กับพุทโธ พอพลังงานทั้งหมดมันอยู่ที่พุทโธ นี่พุทโธ พุทโธมันก็เปลี่ยนไปนู่น เปลี่ยนไปนี่ ทุกข์ฉิบหายเลยพุทโธ ทำไมพุทโธมันไม่อยู่สักที

มันไม่อยู่เพราะจิตเรากิเลสมันหนา กิเลสมันคือด้าน ความเคยชิน ความเคยใจ ใจมันเคยเร่ร้อน แล้วพอเราให้มันจัดระเบียบ เหมือนเด็กๆ เลย ปล่อยให้มันเล่นแทบทั้งวันเลยนะ พอบอกให้มันนั่งเรียบร้อยนะ เดี่ยวร้องไห้แล้ว ถ้าจับให้เด็กนั่งเรียบร้อยนะ เดี่ยวพ่อแม่บอกว่ากลับเถอะ เอาไม่อยู่ แต่ถ้าปล่อยให้มันเล่นนะ แหม.. ทั้งวันเลย

ถ้ามันคิดโดยธรรมชาติของมันนี่สบายมาก พอบังคับให้คิดพุทโธมันเดือดร้อนแล้ว มันเดือดร้อนแล้วเพราะมันจะดีไป พุทโธ พุทโธ พุทโธ.. พุทโธจนมันพุทโธไม่ได้

นะ ทีนี้พอพุทโธ เคี้ยวพุทโธมันอ่อนบ้าง พุทโธมันขจัดบ้าง นี่เพราะเราอ่อนแอ การฝึกของเรามันยังไม่เข้มแข็ง การฝึกของเรา เราฝึกมามันอยู่ที่จิตนิสัยด้วย

อย่างเช่นหลวงปู่บัว เพราะครูบาอาจารย์ท่านเล่าให้ฟัง ขนาดว่าท่านบวชครั้งแรก นะ พอเอามิคโกนโกนผม ผมตกนี่เป็นพระโสดาบันเลย หลวงปู่บัว.. ในสมัยพุทธกาลก็มีนะ เวลาโกนผมนี้ ผมตกเป็นพระโสดาบันเลย

คำว่าพระโสดาบันกับพุทโธ กว่าจะเป็นสมาธินี้แตกต่างกันไหม เราจะบอกว่าจิตของคน เห็นไหม ถ้าคนมีอำนาจวาสนา แม้แต่พอเห็นผมตกจากศีรษะแค่นั้นแหละ นี่เพราะมันมีหลักมีเกณฑ์อยู่ในใจอยู่แล้ว คำว่าหลักมีเกณฑ์อันนี้มันอยู่ที่อำนาจวาสนาสรางมา ถ้าคนสร้างอย่างนี้มา พุทโธมันไม่ปลิ้นหรอก

ทีนี้พอเรามารู้พุทโธ ทำไมมันเดือดร้อนขนาดนี้ละ ทำไมมันขนาดนี้ ขนาดนี้นะ หลวงตาบอกว่า “มีหนึ่ง ถ้าเราปล่อยมัน มันจะมีต่อไป” ถ้าเราฝืนมัน สู้มัน การฝืนมัน สู้มันก็คือสู้กับกิเลส แล้วทุกคนอยากเจอกิเลส ทุกคนอยากสู้กับกิเลส เวลาจะต่อสู้นั้นกลับไม่เอา

ทีนี้พอพุทโธ.. นี่พลังงานทั้งหมดมันเคยร่ร้อน พอพลังงานทั้งหมดมาอยู่ที่พุทโธ ทีนี้พุทโธนี่มันเป็นพุทธานุสติ มันเป็นธรรม แต่ถ้าคิดตามอำนาจ คิดตามใจตัวเองนี่มันพอใจ นั่นคือตัณหา ดูสิอาหารที่อยากกินเขาบอกว่าไม่มีประโยชน์กับร่างกายหมดเลย อาหารที่เขาบอกมีประโยชน์กับร่างกายไม่อยากกินเลยสักคน อาหารที่อยากกินเขาบอกไม่มีประโยชน์กับร่างกาย แต่อาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายเราก็ไม่ชอบ

พุทโธก็เหมือนกัน พุทโธคืออาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายที่สุด! แต่เราก็ไม่อยากจะเอาเลย เราอยากจะทำให้มันร่ร้อน อยากจะกินไอ้พวกต่างๆ บ้างๆ แล้วก็บอกว่าอยากทำให้ตัวเองร่างกายแข็งแรง แล้วมันก็แข็งแรงใหม่ละ.. แต่ถ้ากินดี พุทโธ พุทโธนี่แหละ พุทโธไปเรื่อยๆ นี่พูดถึงข้อเท็จจริงเลยนะ

ฉะนั้นถ้าเราพุทโธ อยู่กับพุทโธซักๆ ถ้าจิตอยู่กับพุทโธนะ อยู่กับพุทโธก่อน พุทโธ พุทโธจนระยะสั้นเข้ามา จนถ้ามัน เอ้อะ! เอ้อะ! นั่นล่ะคือสมาธิ.. พอเอ้อะเป็นสมาธิแล้ว เป็นอะไรู้ใหม่ นี่ที่เราบอกว่า “ศีล สมาธิ ปัญญา”

สมาธินี้มีพลังงาน สมาธินี้เป็นฐาน กรรมฐาน! สมาธินี้เป็นฐาน ถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา มันจะมีคาบเพชร มันจะฟาดฟันกิเลสได้ทั้งหมด กิเลสขึ้นมาหัวขาดหมดเลย แต่ถ้าไม่มีสมาธินะ มันคิดว่ามันเป็นนิพพาน ว่างๆ สบาย.. สบาย ว่างๆ นี้แล้วมันมีอะไรขึ้นมาอีก แต่ถ้ามันมีสมาธินะมันมีกำลังของมัน แล้วถ้ามันพิจารณากายของมัน เห็นไหม ถ้ามันพิจารณาของมัน มันจะไปเป็นตามธรรมชาติ มันจะแปรสภาพ มันจะเป็นไตรลักษณ์ มันจะเป็นไตรลักษณ์ มันจะเป็นอนัตตา

มันจะเป็นของมันเพราะอะไร เพราะสมาธิเป็นพื้นฐานไง แต่ถ้าไม่มีสมาธินะ โอ้ย.. เห็นกายนะ โอ้โฮ.. กายต่อกาย กายขอดกาย จินตนาการได้หมดแหละ เพราะพวกเราปฏิบัติกันมา พวกเราฟังกันมา จนมันเคยใจ แล้วถ้ามันเกิดขึ้นนี้ เกิดขึ้นได้จริงๆ นะ แต่ไม่มีกำลังหรอก แต่ถ้ามีสมาธินะ คีล สมาธิ ปัญญา

ถ้ามีสมาธิ.. ถ้ามีสมาธิเป็นฐานนะ เวลามันพิจารณากายนี้ พรีบ! ขาด พรีบ! ขาด พอพิจารณาจนเต็มที่แล้วนะ พอมันจะเหลือทุกอย่าง มันจะแปรสภาพหมด มันจะเหลือโครงกระดูก เหลือสิ่งใดที่เป็นของคมแข็งนะ บอกให้มันแปรสภาพเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ มันจะพรีบ! พรีบ! พรีบเลย

นี่ถ้ามันมีจริงนะ! ถ้ามันเป็นจริง แล้วถ้าเป็นจริงนี้ พูดอย่างไรคนจำไปเอามาคุยได้ ถ้าคนจำมาพูด ตามที่เดี๋ยวนี้หงายท้องเลย แล้วมันเป็นอย่างไรละ.. อืม ก็เป็นครั้งเดียวแล้วลืมไปแล้ว แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ พูดก็ร้อยก็พันหนก็ได้ถ้ามันเป็นจริง

ฉะนั้นถึงบอกว่าคีล สมาธิ ปัญญา ทำไมต้องพุทโธ แล้วทำไมต้องฟังด้วยล่ะ?

เราไม่ต้องฟัง พุทโธเฉยๆ แต่ให้มันชัดขึ้นมา ชัดขึ้นมาหมายถึงว่าจิตทั้งหมดอยู่กับพุทโธ ถ้าเราพุทโธมันก็แปลบไปเรื่อยๆ แปลบไปเรื่อยๆ ฉะนั้นไอ้เวลาฟังนี่นะ ไม่ต้องฟัง ไม่ให้ฟัง เขาไม่ให้ฟัง ฉะนั้นไอ้ที่ว่าต้องฟังด้วย อันนี้แบบที่เราเติมเข้าไป

ต้องฟังจิตหรือเปล่า? เวลาฟังพุทโธ พุทโธนี้เรานึกเอา เรานึกเอา เพราะการนึกเอาเนี่ยมันนึกที่ไหนล่ะ มันนึกจากเจตนา ถ้าเราไม่มีเจตนานึก มันจะไม่มีวิตก วิตกขึ้นมาจากจิต พุทกับโธนี่เป็นวิจาร์ พุทโธ พุทโธ พุทโธจนเกิดปีติ พอเกิดปีติแล้วมันจะเกิดสุข พอเกิดสุขแล้วเกิดเอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่น.. ชัดเจนมาก!

ถ้าทำนะ โดยหลักมันเป็นอย่างไร แต่คนเขาบอกว่า อู้อู.. ผมมีวิตก วิจารณ์ ปิติ สุข หมดเลยนี้ ผมได้อะไร.. ได้บ้างเพราะมีงจำมา มีงได้บ้าง แต่ถ้าได้จริงนะ เพราะพุทโธนี่คือ วิตกขึ้นมา วิตกมาจากไหน วิตกขึ้นมาจากจิต เพราะถ้าจิตไม่วิตก พุทโธในหนังสือเป็น ของหนังสือ พุทโธของผู้ปฏิบัติเป็นของผู้ปฏิบัติ พุทโธเราวิตก นั่นเป็นพุทโธของเรา.. ถ้าพุทโธของเรามันเกิดจากไหน มันเกิดจากจิตของเรา ถ้ามันสงบมันสงบไปสู่ไหน มัน สงบเข้าไปสู่จิตของเรา

นี่ไง แต่เวลาพูดถึงพุทโธ พูดถึงธรรมะนะ มันไปเอาธรรมะของคนอื่นมาคุยไม้ กันนะ แต่ธรรมะที่เราจะปฏิบัติมันไม่พูดถึง แล้วพูดไม่เป็น แต่ถ้าคนปฏิบัติแล้วเวลาเรา วิตกขึ้นมา พุทโธวิตกมาจากไหน วิตกขึ้นมาจากจิตดวงนั้น วิจารณ์ พุทโธ พุทโธนี้ พุทโธ วิตก วิจารณ์จนจิตนี้มันกล่อมตัวมันเอง จนจิตนี้มันพัฒนาของตัวเอง พอมันเข้ามาสู่ตัว มัน เห็นใหม่ มันเกิดปิติขนกุขนพอง ตัวเบาตัวลอย

หลวงปู่เสาร์ เห็นใหม่ นั่งอยู่นี่ลอยขึ้นมาเลย ลอยขึ้นมาเลย นี่ถ้าใครมีจริตนิสัย มันแสดงออกทันที จิตมันเข้าสู่สถานะเดิมของมัน เข้าไปสู่ธรรมชาติของมัน มันจะแสดง ของมันตามจริตนิสัย แล้วเห็นเลย แล้วเข้าใจได้เลย

นี่พอเข้าสู่จิตของตัวเองแล้วถ้าไม่ออกใช้ปัญญา สมาธิก็คือสมาธิ สมาธิฆ่ากิเลส ไม่ได้.. แต่ถ้าไม่มีสมาธินะ ปัญญาที่เกิดขึ้นมานี้เขาเรียก “โลกียปัญญา” ปัญญาเกิดจาก โลก เกิดจากสัญชาตญาณ โลกียะคือความคิดเรานี้ไง คือความคิด ความบริหารจัดการ ของเรา นี่วิชาชีพ

โลกียปัญญา ปัญญาเกิดจากภพ เกิดจากจิต จิตที่เป็นกิเลส แต่พอจิตสงบ จิตมัน เป็นสมาธิ เพราะกิเลสสงบตัวลงถึงเกิดสมาธิได้ ที่ไม่เป็นสมาธิเพราะจิตมันมีกิเลสฟาด ฟันอยู่ ถ้าจิตมันสงบตัวลง นั่นคือสมาธิ สมาธิคือกิเลสมันสงบตัวลง พอสงบตัวลง นี้ ปัญญาที่เกิดคือปัญญาปลอดจากกิเลส ปัญญาปลอดจากโลก เขาถึงเรียก “โลกุตตร ปัญญา”

ปัญญาอย่างนี้มันเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันถึงจะมาชำระกิเลสในใจ ของตัวเอง เพราะกิเลสมันสงบตัวลง ให้ปัญญาได้ออกก้าวเดิน ออกก้าวเดินด้วย สัมมาสมาธิ แล้วจะกลับมาชำระในหัวใจของตัว ถึงต้องมีพุทโธ มีอานาปานสติ มีคำ

ปริกรรมอะไรก็ได้ ขอให้จิตนี้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ ขอให้มันเป็นศีลจริงๆ สมาธิจริงๆ ปัญญาจริงๆ ไม่ใช่สมาธินึกเอา

ฉะนั้นสมาธินึกเอา สมาธิโลกๆ ที่ว่านี่เราก็เห็นใจนะ ที่ว่าโลกเขาเคร่งเครียด โลกเขามีความกดดัน ถ้าเขาปฏิบัติธรรมแล้วเขามีความสบายมันก็คุ้มค่าแล้ว ศาสนาก็มีประโยชน์มหาศาล ทำให้คนคลายทุกข์มันก็สุดยอดแล้วแหละ เราก็เห็นด้วย แต่มันเป็นฆราวาสธรรม มันเป็นธรรมของฆราวาส ธรรมของผู้อยู่กับโลก แต่มรรคผลมันมีอยู่ เราควรพูดสิ่งที่มีสัจจะ มีความจริงที่มีเป้าหมาย

สิ่งที่ปฏิบัติกันอยู่นี้ ปฏิบัติเพื่อบรรเทาทุกข์ ไม่ใช่แก้ไขทุกข์ บรรเทาพออยู่กันได้ แต่ธรรมของพระพุทธเจ้านี้มันแก้กิเลสได้ ชำระกิเลสได้ มันเป็นประโยชน์มาก เราถึงเศร้าใจกับผู้ที่ว่า... ถ้าบอกว่ามันเป็นอย่างนั้น ก็ให้มันเป็นอย่างนั้น แต่ธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่ใช่เป็นอย่างที่เขาว่ากัน

ธรรมะพระพุทธเจ้านี้ชำระกิเลส ฆ่ากิเลสนะ แล้วทำให้เราพ้นจากทุกข์นะ แล้วเราก็คงมาพบแล้วเราจะมองข้ามไป ใช้แต่ของเล็กน้อยตามประสาโลก นั่นมันก็เป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม นี่พูดถึงปฏิบัติธรรม!

ถาม : ๑. เพิ่งเริ่มต้นปฏิบัติ ต้องการทราบว่าจะขณะนั่งสมาธินั้น นอกจากต้องท่องพุทโธกำกับตลอดแล้ว ต้องเอาจิตเพ่งที่พุทโธตลอดหรือเปล่าคะ

หลวงพ่ : ไม่ต้องเพ่ง ให้พุทโธซัดๆ คำว่าซัดๆ นี่จิตมันรู้ของมันเอง เพ่งหรือว่าพุทโธหายใจเข้าและหายใจออก เห็นไหม

“หายใจเป็นอานาปานสติ พุทโธเป็นพุทธานุสติ”

แต่เวลาฝึกใหม่ๆ เป็นรูปธรรม คือให้มันจับต้องได้ง่าย เพราะคนปฏิบัติใหม่ๆ มันจับต้นชนปลายไม่ถูกหรอก มันยากไปหมด ฉะนั้นหายใจเข้าให้นึกพุทนะ หายใจออกให้นึกโธนะ แต่มันจับปลาสองมือ เพราะอานาปานสติกับพุทธานุสติ พอปฏิบัติไปๆ ก็จะไปหลงวังค์ข้างหน้านั้น

การเพ่งนี้ พอจิตมันทำงานหลายอย่าง มันก็ทำให้เราไม่เข้มงวดใจใหม่ เราเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง พุทโธชัคๆ พุทโธท่งไวๆ แล้วพุทโธ พุทโธ โธๆๆๆ เลยกี้ได้ อะไรก็ได้ขอให้จิตมันมีที่เกาะที่ยึดนะ แล้วพอมันสงบเข้ามามันจะเป็นประโยชน์กับมัน มันต้องมีสติ มันต้องมีความรับรู้ สมาธิต้องมีผู้ที่เป็นเจ้าของสมาธิ ปัญญาต้องมีผู้ที่เป็นเจ้าของปัญญา ไม่ใช่ปัญญาในสาธารณะ ปัญญาในตำรา ปัญญาสาธารณะนี้ไม่มีประโยชน์กับเรา

ปัญญาเกิดกับเรา ปัญญาชำระกิเลสกับเรา เหมือนอาหารอยู่ในลิ้นเรา เราจะรู้รส เหมือนสมาธิอยู่กับเรา เราต้องรู้ว่าสมาธิเป็นอย่างไร ปัญญาอยู่กับเรา ต้องรู้ว่าปัญญาเป็นอย่างไร แล้วเวลามันฆ่ากิเลสนี้ฆ่าได้จริงๆ เลย

ฉะนั้นเราถึงบอกตอนเช้าว่าพระไม่ทะเลาะกัน ถ้าพระทะเลาะกัน แสดงว่ามันไม่เคยได้ลิ้มรส ถ้าได้ลิ้มรสแล้วนะมันจะเป็นอันเดียวกัน

“ธรรมเป็นอันเดียวกัน”

ฉะนั้นเขาบอกว่าเวลาอึ้งนุ่นอึ้งนี้.. ใจมันอึ้งคนอื่น แต่ตัวเองมีหรือไม่มี ตัวเองมี พุคคำเดียวก็จบ พอจบแล้วมันก็เป็นธรรม เป็นคุณประโยชน์กับสังคม เป็นประโยชน์กับโลก เอวัง